

Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Bc. Zuzana Javoříková

Název: Analýza účinnosti nástrojů ochrany lesního a zemědělského půdního fondu

Nástrojový mix ochrany lesního a zemědělského půdního fondu (ZPF) v ČR se opírá zejména o nástroje administrativního typu - územní plánování a souhlasy k odnětí půdy, okrajově také o ekonomické nástroje - odvody za odnětí půdy ze ZPF a poplatky za odnětí lesních pozemků z plnění funkcí lesa. Zatímco výměra lesů je v ČR chráněna velmi efektivně a k úbytku plochy lesů nedochází, rychlost plošného úbytku zemědělsky kvalitní půdy v rámci ZPF představuje společenský problém. Ač jsou nástroje na ochranu ZPF i lesů založeny na obdobných principech, jejich výsledky jsou výrazně odlišné. Výzkum v rámci této práce se orientoval na posouzení reálného fungování těchto nástrojů prostřednictvím analýzy aktérů. Různí aktéři samosprávy a státní správy vstupují do povolovacího procesu záborů půdy, mají různé názory a různé možnosti, jak tento proces ovlivnit. Detailní vhled do této problematiky umožní pochopit proces i nad rámec pravidel definovaných legislativou o nepsané normy a zvyky, se kterými se ztotožňují klíčoví aktéři, a které také mohou celý proces a jeho výsledek významně ovlivnit.

Autorka se před vlastním výzkumem musela hloubkově seznámit s legislativní úpravou ochrany ZPF a lesů před zábořem. V kapitole 2 a 3 legislativu extenzivně popsala a vytvořila tím vhodný základ pro vlastní výzkum.

Metoda výzkumu je příkladně popsána v kapitole 4. Oceňuji komplexnost popisu, ve kterém nebyly vynechány žádné důležité kroky. V kapitole 4 autorka také argumentuje, proč se vydala trochu jiným směrem, než si původně stanovila v rámci metodologického postupu definovaném v projektu diplomové práce. Nově zvolený postup je také metodicky vhodný a výsledky výzkumu odkrývají mnohé zajímavé okolnosti především z pohledu úředníků státní správy při odnímání půdy ze ZPF. I původní postup by byl technicky možný a z mého pohledu jako vedoucí práce vhodnější z hlediska komplexnosti a relevance výstupů. Doporučením pro budoucí autorčinu práci by v tomto případě mohla být intenzivnější komunikace s vedoucím práce.

Část 5 přibližuje čtenáři vlastní výsledky výzkumu. Autorka zvolila vhodnou metodu přímé řeči, která nezkrsluje sdělení aktérů a předkládá tak čtenáři jasný obrázek z praxe úředníků státní správy, seznamuje s jejich problémy, se kterými se při své práci setkávají. Autorka se poměrně zdařile pokusila o tematické členění výsledků výzkumu. Výzkum přináší četné zajímavé postřehy z prostředí státní správy ochrany ZPF a lesů. Výzkum mj. ukazuje na slabá místa legislativní úpravy ochrany ZPF a lesů, na nerovný vztah úředníka bez právního vzdělání a velkého investora s právním aparátem. V rámci výsledků výzkumu postrádám hlubší rozbor postoje úředníků státní správy při vytváření jejich stanovisek k územně plánovací dokumentaci v rámci procesu územního plánování. Jak ukazují výsledky výzkumu, pokud je s novou zástavbou počítáno v platném územním plánu, pak jsou možnosti ochrany ZPF z pozice státní správy velmi omezené. Zároveň postrádám hlubší rozbor ochrany lesů před zábořem. Práce klade důraz na záboř ZPF, a to včetně dalších témat s nimi úzce souvisejícími, jako je např. skrývka půdy.

Po formální stránce je práce zcela v pořádku a splňuje předpoklady pro tvorbu diplomové práce bez výhrad. Autorka správně používá literaturu. Množství zahraničních pramenů považuji za přiměřené tématu práce.

Další drobné komentáře:

- V úvodu by měl být cíl práce předřazen popisu struktury.
- Použité členění literatury není obvyklé. Běžně v pracích nacházíme pouze jeden ucelený seznam.
- Vhodným zdrojem u uvádění popisu tříd ochrany patří např. VÚMOP, nikoli město Kopřivnice (str. 25).
- Je obvyklé uvádět zdroje obrázků, tabulek, grafů pod nimi, nikoli nad nimi (str. 25,26).

Celkové hodnocení:

- Celkově práci hodnotím jako zdařilou. Přínos práce spočívá především v přiblížení problémů, se kterými se úředníci státní správy potýkají při vydávání souhlasu / nesouhlasu s odnětím půdy, a jejich názorů na efektivitu nástrojového mixu pro ochranu půdy před jejím zábořem. Hodnota práce spočívá i ve zvolené metodě zpracování výsledků dotazníkového šetření formou přímé řeči, která umožňuje využít přesná tvrzení jednotlivých aktérů jako podklad pro další výzkum.
- Práci doporučuji k obhajobě.
- Otázky k obhajobě: Co považujete z hlediska ochrany ZPF před zábořem za největší slabinu legislativní úpravy ochrany ZPF v ČR? Vnímáte nastavení odvodů za odnětí půdy ze ZPF za dobré? Měly by být odvody podle vás zvýšeny, aby byly environmentálně efektivní (tzn. aby efektivně odrazovaly investory od záboru kvalitní zemědělské půdy)?
- Znamkové a bodové hodnocení práce: velmi dobře, 14-16 bodů z dvaceti možných.

V Praze dne 27.7.2018

Ing. et Ing. Eliška Vejchodská, Ph.D.

Vedoucí práce